

Nusinov, V. Ya., Kutovyi, V. M., and Nusinova, Ya. V. *Metody finansovoho ta investytsiinoho analizu promyslovykh pidpriemstv. Analytychnyi ohliad* [Methods of financial analysis and investment industry. Analytical Review]. Kryvyi Rih: Vydavnychyi dim, 2006.

Nusinova, O. V., and Mishchuk, Ye. V. "Vyznachennia velychyny nedootrymanooho hroshovoho potoku promyslovyvmy pidpriemstvamy" [Determination of foregone cash flow industry]. *Biznes Inform*, no. 4 (2012): 210-214.

Partin, H. O. "Otsinka kontseptsii upravlinnia vytratamy sub'iektiv hospodariuvannia" [Assessment of the concepts of cost management entities]. *Rehionalna ekonomika*, no. 2 (2008): 44-50.

Tereshchenko, O. O. *Finanova sanatsiia ta bankrutstvo pidpriemstv* [Financial reorganization and bankruptcy]. Kyiv: KNEU, 2000.

Tereshchenko, O. O. *Antykryzove finansove upravlinnia na pidpriemstvi* [Financial Crisis management in the enterprise]. Kyiv: KNEU, 2004.

Turylo, A. M., and Nusinova, Ya. V. "Analiz rezultatyvnosti investytsiinykh proektiv z vykorystanniam koefitsiienta normalizatsii" [Analysis of the impact of investment projects using the normalization factor]. *Ekonomika: problemy teorii ta praktyky*, vol. 5, no. 233 (2007): 850-861.

Turylo, A. M., Kravchuk, Yu. B., and Turylo, A. A. *Upravlinnia vytratamy pidpriemstva* [Cost management company]. Kyiv: Tsentri navchalnoi literatury, 2006.

УДК 657.421

ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ

ЛЕОНОВА Ю. О.

УДК 657.421

Леонова Ю. О. Особливості обліку основних засобів на підприємстві

Досліджено економічну сутність основних засобів підприємства та проведено аналіз їх сутності різними авторами. Висвітлено основні методи нарахування амортизації основних засобів. Виявлено відмінності між «новим» і «старим» Податковим кодексом щодо обліку основних засобів. З одного боку, введення Податкового кодексу спрощує роботу бухгалтерів, наближаючи «податковий облік» до бухгалтерського, а з іншого – ставить багато на даний час незрозумілих питань при розрахунку оподаткованого прибутку в перехідний період. Установлено, що новий порядок податкового обліку основних засобів досить серйозно відрізняється від звичного для нас. Якщо оцінювати його в цілому, то варто відзначити спробу законодавця максимально наблизити його до бухгалтерського обліку основних засобів, що відображується вже в уніфікації термінів.

Ключові слова: основні засоби, амортизація, Податковий кодекс, методи амортизації, ПСБО 7

Табл.: 4. **Бібл.:** 8.

Леонова Юлія Олександрівна – кандидат економічних наук, доцент, кафедра бухгалтерського обліку, Харківський національний економічний університет (пр. Леніна, 9а, Харків, 61166, Україна)

E-mail: leonovaja@ukr.net

УДК 657.421

UDC 657.421

Леонова Ю. А. Особенности учета основных средств на предприятии
Исследована экономическая сущность основных средств предприятия и проведен анализ их сущности разными авторами. Освещены основные методы начисления амортизации основных средств. Выявлены различия между «новым» и «старым» Налоговым кодексом по учету основных средств. С одной стороны, введение Налогового кодекса упрощает работу бухгалтеров, приближая «налоговый учет» к бухгалтерскому, а с другой – ставит много на данный момент непонятных вопросов при расчете налогооблагаемой прибыли в переходный период. Установлено, что новый порядок налогового учета основных средств достаточно серьезно отличается от привычного нам. Если оценивать его в целом, то необходимо отметить попытку законодателя максимально приблизить его к бухгалтерскому учету основных средств, что прослеживается уже в унификации терминов.

Ключевые слова: основные средства, амортизация, Налоговый кодекс, методы амортизации, ПСБУ 7.

Табл.: 4. **Библ.:** 8.

Леонова Юлия Александровна – кандидат экономических наук, доцент, кафедра бухгалтерского учета, Харьковский национальный экономический университет (пр. Ленина, 9а, Харьков, 61166, Украина)

E-mail: leonovaja@ukr.net

Leonova Yu. A. Specific Features of Accounting Fixed Assets in a Company

The article studies economic essence of fixed assets of a company and conducts analysis of their essence by different authors. It describes main methods of depreciation of fixed assets. It reveals differences between new and old Tax Code with respect to fixed assets accounting. On the one hand, introduction of the Tax Code simplifies work of book keepers, approximating tax accounting to book accounting, on the other hand, rises many currently unclear questions when calculating taxable income in a transition period. The article establishes that the new order of tax accounting of fixed assets is significantly different from the one we are used to. If we assess it in general, it is necessary to note the lawmaker effort to maximally approximate it to book accounting of fixed assets, which could be traced in unification of terms.

Key words: fixed assets, depreciation, Tax Code, depreciation methods, accounting standards.

Tabl.: 4. **Bibl.:** 8.

Leonova Yuliya A. – Candidate of Sciences (Economics), Associate Professor, Department of Accounting, Kharkiv National University of Economics (pr. Lenina, 9a, Kharkiv, 61166, Ukraine)

E-mail: leonovaja@ukr.net

Важливою умовою функціонування суб'єкта господарювання є наявність основних засобів. Основні засоби – це об'єкт обліку, який займає значну частку в активах промислових підприємств і відіграє важливу роль в господарській діяльності.

Вагомий внесок у розробку теоретичних основ і методологічних підходів до проблеми обліку, оцінки основних засобів і аналізу нарахуваної амортизації зробили провідні вчені-економісти, як Білуха М. Т., Бутинець Ф. Ф., Голов С. Ф., Грінько А. П., Кузьмінський А. М., Лінник В. Г.

Метою роботи є аналіз підходів до трактування «основні засоби», дослідження питань амортизаційної політики і викладення методичних засад нарахування амортизації згідно з новим Податковим кодексом України.

Основні засоби використовуються в діяльності практично всіх підприємств і є особливою частиною майна підприємства, яка використовується як засоби праці при виробництві продукції (робіт, послуг) або для управлінських потреб підприємства протягом тривалого часу.

Методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про основні засоби та інші необоротні матеріальні активи, порядок розкриття інформації про них у фінансовій звітності визначаються Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби».

Згідно з ПСБО 7, основні засоби – це матеріальні активи, які підприємство утримує з метою використання у процесі виробництва або постачання товарів, надання послуг, здавання в оренду іншим особам або для здійснення адміністративних і соціально-культурних функцій, очікуваний строк корисного використання (експлуатації) яких становить більше ніж один рік [1].

Сукупність засобів праці, котрими розпоряджається будь-яке підприємство, становить його основні фонди (засоби). Економічна сутність в тому, що вони безпосередньо беруть участь у кількох виробничих циклах, зберігають свою натурально-речову форму до кінця експлуатації та переносять свою вартість на готовий продукт частинами, у міру зношення у вигляді амортизації.

Основними нормативними актами, що регулюють облік основних засобів в Україні, є: Положення (стан-

дарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби» [4] і Податковий кодекс України [5]. Підходи до трактування сутності основних засобів за Міжнародними стандартами фінансової звітності (IAS) 16 «Основні засоби» [3] представлені в *табл. 1*.

З метою встановлення сутності основних фондів вважаємо за доцільне розглянути визначення основних фондів (засобів) за різними авторами (*табл. 2*).

На основі проведеного аналізу наукової літератури можна зробити висновок, що більшість авторів під «основними засобами» розуміють матеріальні активи підприємства. Деякі автори ототожнюють поняття «основні засоби» та «основні фонди» зазначаючи, що вони є засобами праці які використовуються у виробництві протягом тривалого часу. Інші автори вважають, що основні засоби – це матеріальні активи, що використовуються лише у виробничому процесі, тобто більш ні на що вони впливу не мають, а це є невірним тлумаченням, адже основні засоби використовуються підприємством у всій його господарській діяльності.

Тому, на думку автора, більш доцільним є твердження поняття, що основні засоби – це матеріальні активи різного роду, що виступають невід'ємною частиною процесу виробництва і становлять основу для створення капіталу.

З першого квітня 2011 р. набрав чинності III розділ Податкового кодексу України (далі – ПКУ), який докорінно змінив правила оподаткування прибутку, включаючи і порядок нарахування амортизації основних засобів.

Таблиця 1

Підходи до трактування поняття «основні засоби» згідно з правовим регулюванням

№	Нормативний документ	Визначення
1	Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби» [4]	Основні засоби – матеріальні активи, які підприємство утримує з метою використання їх у процесі виробництва або постачання товарів, надання послуг, здавання в оренду іншим особам або для здійснення адміністративних і соціально-культурних функцій, очікуваний строк корисного використання (експлуатації) яких більше одного року (або операційного циклу, якщо він довший за рік). Об'єкт основних засобів – це: закінчений пристрій з усіма пристосуваннями і приладдям до нього; конструктивно відокремлений предмет, призначений для виконання певних самостійних функцій; відокремлений комплекс конструктивно з'єднаних предметів одного або різного призначення, що мають для їх обслуговування загальні пристосування, приладдя, керування та єдиний фундамент, унаслідок чого кожен предмет може виконувати свої функції, а комплекс – певну роботу тільки в складі комплексу, а не самостійно; інший актив, що відповідає визначенню основних засобів, або частина такого активу, що контролюється підприємством
2	Податковий кодекс України [25]	Матеріальні активи, у тому числі запаси корисних копалин наданих у користування ділянок надр (крім вартості землі, незавершених капітальних інвестицій, автомобільних доріг загального користування, бібліотечних і архівних фондів, матеріальних активів, вартість яких не перевищує 2500 гривень, невиробничих основних засобів і нематеріальних активів), що призначаються платником податку для використання у господарській діяльності платника податку, вартість яких перевищує 2500 гривень і поступово зменшується у зв'язку з фізичним або моральним зносом та очікуваний строк корисного використання (експлуатації) яких з дати введення в експлуатацію становить понад один рік (або операційний цикл, якщо він довший за рік)
3	Міжнародний стандарт фінансової звітності (IAS) 16 «Основні засоби» [23]	Основні засоби – матеріальні об'єкти, які: а) утримують для використання у виробництві або постачанні товарів чи наданні послуг, для надання в оренду іншим або для адміністративних цілей; б) використовуватимуть, за очікуванням, протягом більше одного звітного періоду

Визначення терміна «основні засоби» в літературних джерелах

№	Джерело	Визначення поняття основні фонди
1	Бойко В. М., Вашків П. Г. [3, с. 358]	Основні засоби – сукупність засобів праці, які функціонують у сфері матеріального виробництва в незмінній натуральній формі протягом тривалого часу та переносять свою вартість на заново створений продукт частинами в міру їх зношення
2	Борисов А. Б. [4, с. 487]	Основні засоби – засоби праці виробничого та невиробничого призначення. Характерною особливістю ОЗ, є участь в процесі виробництва тривалий час, у перебігу багатьох циклів, при збереженні основних властивостей і первинної форми, при цьому поступове зношування і їх вартість переносяться на продукцію, що виготовляється
3	Бланк І. А. [5, с. 227]	Основні фонди – сукупність матеріальних активів в формі засобів праці, які багаторазово приймають участь в процесі виробничо-комерційної діяльності і переносять на продукцію свою вартість частинами
4	Бутинець Ф. Ф. [6, с. 125]	Основні засоби – матеріальні активи, які підприємство утримує з метою використання їх у процесі виробництва або постачання товарів, надання послуг, здавання в оренду іншим особам або для здійснення адміністративних і соціально-культурних функцій, очікуваний строк корисного використання (експлуатації) яких більше одного року (або операційного циклу, якщо він перевищує один рік)
5	Загородній А. Г., Вознюк Г. Л. [7, с. 312]	Основні засоби – матеріальні активи, які підприємство формує з метою використання їх у процесі виробництва чи постачання товарів, надання послуг, здавання в оренду іншим особам або для здійснення адміністративних і соціально-культурних функцій і очікуваний термін корисного застосування яких перевищує рік

З точки зору податкового законодавства, у ст. 14.1.138 Податкового кодексу України зазначено, що основні засоби – це матеріальні активи, у тому числі запаси корисних копалин наданих у користування ділянок надр (крім вартості землі, незавершених капітальних інвестицій, автомобільних доріг загального користування, бібліотечних і архівних фондів, матеріальних активів, вартість яких не перевищує 2500 гривень, невиробничих основних засобів і нематеріальних активів), що призначаються платником податку для використання у господарській діяльності платника податку, вартість яких перевищує 2500 гривень [2].

Завизначенням ПКУ амортизація – систематичний розподіл вартості основних засобів, інших необоротних та нематеріальних активів, що амортизується, протягом строку їх корисного використання (експлуатації) [2].

ПКУ закладає перехід від групового до пооб'єктного обліку основних засобів, тому і нарахування амортизації буде здійснюватися щомісячно (сума амортизації за розрахунковий квартал відповідає добутку місячної суми амортизаційних відрахувань на три місяці) та пооб'єктно [2].

З табл. 3 видно, що класифікація ОЗ в податковому обліку тепер передбачає 16 груп, замість звичних нам чотирьох, і що мінімальний строк корисного використання будівель становить 20 років, а транспортних засобів – 5 років.

Відмічаємо, що амортизація по НА нараховується за будь-яким з методів, викладених у пп. 145.1.5 ПКУ. Облік вартості, яка амортизується, таких активів ведеться за кожним з об'єктів, що входить до складу окремої групи. На сьогодні вже немає податкового методу. Тепер відповідно до ПКУ в податковому обліку методи нарахування амортизації повністю відповідають бухгалтерським методам, що перелічені в п. 26 П(С)БО7 «Основні засоби».

П. 145.1.5 ПКУ визначає такі методи нарахування амортизації ОЗ (табл. 4) [8]. ПКУ визначає такий порядок нарахування амортизації. Амортизація нараховується помісячно, починаючи з місяця, що настає за місяцем введення об'єкта ОЗ в експлуатацію, протягом строку корисного використання об'єкта, що встановлюється наказом по підприємству в момент визнання цього об'єкта активом (при зарахуванні його на баланс). А цей строк не повинен бути меншим, ніж визначено в п. 145.1 ПКУ. При визначенні строку корисного використання засобу слід враховувати такі моменти:

- ✦ очікуване використання об'єкта підприємством з урахуванням його потужності або продуктивності;
- ✦ фізичний і моральний знос, що передбачається;
- ✦ правові або інші обмеження щодо строків використання об'єкта та інші фактори.

Зміни очікуваних економічних вигод від використання ОЗ, строк експлуатації доречно переглянути, але все ж із дотриманням вимог п. 145.1 ПКУ. І вже потім нарахувати амортизацію, виходячи з нового строку, починаючи з місяця, наступного за місяцем зміни строку корисного використання (це правило не діє при застосуванні виробничого методу нарахування амортизації).

Отже, з одного боку введення податкового кодексу спрощує роботу бухгалтерів, наближаючи «податковий облік» до бухгалтерського, а з іншого – ставить багато на даний час незрозумілих питань при розрахунку оподаткованого прибутку в перехідний період. Новий порядок податкового обліку основних засобів досить серйозно відрізняється від звичного. Якщо оцінювати його в цілому, то варто відзначити спробу законодавця максимально наблизити його до бухгалтерського обліку основних засобів, що впадає в очі хоча б уже з уніфікації термінів. Згідно з ПКУ основними засобами вважаються матеріальні активи, що призначаються платником податку для використання у власній господарській ді-

Класифікація груп основних засобів та інших необоротних активів й мінімально допустимі строки їх амортизації

Група	Мінімально допустимі строки корисного використання, років
Група 1 – земельні ділянки	
Група 2 – капітальні витрати на поліпшення земель, не пов'язані з будівництвом	15
Група 3 – будинки; споруди; передавальні пристрої	20 15 10
Група 4 машини та обладнання, з них: електронно-обчислювальні машини; інші машини для автоматичного оброблення інформації, пов'язані з ними засоби зчитування або друку інформації, інші інформаційні системи, телефони (у тому числі стільникові), мікрофони і рації, вартість яких перевищує 1000 гривень	5 2
Група 5 – транспортні засоби	5
Група 6 – інструменти, прилади, інвентар	4
Група 7 - тварини	6
Група 8 – багаторічні насадження	10
Група 9 – інші основні засоби	12
Група 10 – бібліотечні фонди	
Група 11 – малоцінні необоротні матеріальні активи	
Група 12 – тимчасові (нетитульні) споруди	5
Група 13 – природні ресурси	
Група 14 – інвентарна тара	6
Група 15 – предмети прокату	5
Група 16 – довгострокові біологічні активи	7

Таблиця 4

Методи нарахування амортизації

Метод нарахування	Формула розрахунку річної суми амортизації
Прямолінійний	Ділення вартості, що амортизується, на строк корисного використання
Зменшення залишкової вартості	Добуток залишкової вартості на початок звітного року (або первісна вартість на дату початку нарахування амортизації) на річну норму амортизації. Річна норма амортизації (%) = $1 - n\sqrt[n]{\text{ліквідаційна вартість} / \text{первісна вартість}}$, n – кількість років експлуатації
Прискорене зменшення залишкової вартості	Добуток залишкової вартості на початок звітного року (або первісна вартість на дату початку нарахування амортизації) на річну норму амортизації. Річна норма амортизації обчислюється відповідно до строку корисного використання і подвоюється
Кумулятивний	Добуток вартості, що амортизується, на кумулятивний коефіцієнт. Кумулятивний коефіцієнт = відношення кількості років, що залишаються до кінця строку використання, до суми чисел років його корисного використання
Виробничий	Місячна сума амортизації визначається як добуток фактичного місячного обсягу продукції (робіт, послуг) на виробничу ставку. Виробнича ставка = відношення вартості, що амортизується, до загального обсягу продукції (робіт, послуг), який підприємство очікує виробити (виконати) з використанням об'єкта основних засобів

яльності, вартість яких перевищує 2500 грн і поступово зменшується у зв'язку з фізичним або моральним зносом і очікуваний строк корисного використання (експлуатації) яких з дати введення в експлуатацію становить понад один рік (або операційний цикл, якщо він довший за рік). П. 145.1 ПКУ передбачено розподіл основних засобів та інших необоротних матеріальних активів, як і в бухгалтерському обліку, на 16 груп замість 4. При цьому

замість щоквартальних норм амортизації ОЗ установленно мінімально допустимі строки корисного використання основних засобів у розрізі кожної з груп. ■

ЛІТЕРАТУРА

1. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби»: Наказ Міністерства фінансів України від

27 квітня 2000 року № 92 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.zakon.rada.gov.ua>

2. Податковий Кодекс України // Спеціальний випуск бухгалтерського тижневика «Дебет – Кредит» від 27.12. 2010 р. № 52/2010 р. (зі змінами і доповненнями).

3. **Бойко В. М.** Бізнес: словник-довідник / В. М. Бойко, П. Г. Вашків. – К. : Україна, 2008. – 565 с.

4. **Борисов А. Б.** Большой экономический словарь / А. Б. Борисов. – М. : Книжный мир, 2005. – 894 с.

5. **Бланк И. А.** Словарь-справочник финансового менеджера / И. А. Бланк. – К. : «Ника-Центр», 2007. – 480 с.

6. **Бутинець Ф. Ф.** Бухгалтерський словник / Ф. Ф. Бутинець. – Житомир : ПП «Рута», 2009. – 224 с.

7. **Загородній А. Г.** Фінансово-економічний словник / А. Г. Загородній., Г. Л. Вознюк. – К. : Знання, 2007. – 1072 с.

8. Методи нарахування амортизації основних засобів // «Податки та бухгалтерський облік» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://nibu.factor.ua/ukr/info/pribil/metod>

REFERENCES

Boiko, V. M., and Vashkiv, P. H. *Biznes: slovnyk-dovidnyk* [Business: Dictionary]. Kyiv: Ukraina, 2008.

Borisov, A. B. *Bolshoy ekonomicheskyy slovar* [Large Dictionary of Economics]. Moscow: Knizhnyy mir, 2005.

Blank, I. A. *Slovar-spravochnik finansovogo menedzhera* [Glossary of financial manager]. Kyiv: Nika-Tsentr, 2007.

Butynets, F. F. *Bukhhalterskyi slovnyk* [Accounting Dictionary]. Zhytomyr: Ruta, 2009.

[Legal Act of Ukraine] (2000). <http://www.zakon.rada.gov.ua> [Legal Act of Ukraine] (2010).

“Metody narakhuvannya amortyzatsii osnovnykh zasobiv” [Methods of depreciation of fixed assets]. <http://nibu.factor.ua/ukr/info/pribil/metod>

Zahorodnii, A. H., and Vozniuk, H. L. *Finansovo-ekonomichnyi slovnyk* [Financial and economic dictionary]. Kyiv: Znannia, 2007.

УДК 519.86:338.312

МОДЕЛЮВАННЯ РІВНЯ КОНКУРЕНЦІЇ НА ФІНАНСОВОМУ РИНКУ УКРАЇНИ

АБАКУМЕНКО О. В.

УДК 519.86:338.312

Абакуменко О. В. Моделювання рівня конкуренції на фінансовому ринку України

Лібералізація функціонування основних сегментів фінансового ринку в більшості розвинених країн і країнах, що розвиваються, поява нових форм фінансового посередництва та інноваційних фінансових інструментів сприяли загостренню конкуренції між реципієнтами фінансових активів, що обумовило відповідні організаційно-інтеграційні перетворення на фінансовому ринку. У статті запропоновано науково-методичний підхід до оцінки рівня конкуренції на фінансовому ринку як загалом, так і в розрізі його окремих сегментів: депозитного, кредитного, валютного ринків і ринку цінних паперів. Запропонований науково-методичний підхід дозволяє визначити сукупний рівень конкуренції фінансового ринку України, враховуючи не тільки особливості конкурентної діяльності на валютному, депозитному, кредитному ринках та ринку цінних паперів, але і ступінь впливу (пріоритетності) кожної з даних системоутворюючих складових на фінансовий ринок України в цілому, що значно підвищує рівень практичної значущості та об'єктивності отриманих результатів.

Ключові слова: конкуренція, фінансовий ринок, рівень концентрації, сегмент фінансового ринку.

Рис.: 2. **Табл.:** 1. **Формул.:** 23. **Бібл.:** 12.

Абакуменко Ольга Вікторівна – кандидат економічних наук, доцент, доцент, кафедра фінансів, Чернігівський державний інститут економіки і управління (вул. Стрелецька, 1, Чернігів, 14033, Україна)

E-mail: olga_dorofeeva_77@mail.ru

УДК 519.86:338.312

Абакуменко О. В. Моделирование уровня конкуренции на финансовом рынке Украины

Либерализация функционирования основных сегментов финансового рынка в большинстве развитых и развивающихся стран, появление новых форм финансового посредничества и инновационных финансовых инструментов способствовали обострению конкуренции между реципиентами финансовых активов, что обусловило соответствующие организационно-интеграционные преобразования на финансовом рынке. В статье предложен научно-методический подход к оценке уровня конкуренции на финансовом рынке как в целом, так и в разрезе отдельных его сегментов: депозитного, кредитного, валютного рынков и рынка ценных бумаг. Предложенный научно-методический подход позволяет определить совокупный уровень конкуренции финансового рынка Украины, учитывая не только особенности конкурентной деятельности на валютном, депозитном и кредитном рынках и рынке ценных бумаг, но и степень влияния (приоритетности) каждой из данных системообразующих составляющих на финансовый рынок Украины в целом, что значительно повышает уровень практической значимости и объективности полученных результатов.

Ключевые слова: конкуренция, финансовый рынок, уровень концентрации, сегмент финансового рынка.

Рис.: 2. **Табл.:** 1. **Формул.:** 23. **Библ.:** 12.

Абакуменко Ольга Викторовна – кандидат экономических наук, доцент, доцент, кафедра финансов, Черниговский государственный институт экономики и управления (ул. Стрелецкая, 1, Чернигов, 14033, Украина)

E-mail: olga_dorofeeva_77@mail.ru

UDC 519.86:338.312

Abakumenko O. V. Modelling Competition Level in the Ukrainian Financial Market

Liberalisation of functioning of main segments of the financial market in the majority of developed and developing countries, appearance of new forms of financial mediation and innovation financial instruments contributed to sharpening of competition between recipients of financial assets, which resulted in relevant organisational and integration transformations in the financial market. The article offers a scientific and methodical approach to assessment of the level of competition in the financial market both in general and in its individual segments: deposit, credit, currency market and securities market ones. The offered scientific and methodical approach allows identification of the aggregate level of competition of the financial market of Ukraine, taking into account not only specific features of competitive activity in the currency, deposit, credit and securities markets, but also the degree of influence (priority) of each of these system forming components upon the financial market of Ukraine in general, which significantly increases the level of practical importance and objectivity of obtained results.

Key words: competition, financial market, concentration level, financial market segment.

Pic.: 2. **Tabl.:** 1. **Formulae:** 23. **Bibl.:** 12.

Abakumenko Olga V. – Candidate of Sciences (Economics), Associate Professor, Associate Professor, Department of Finance, Chernihiv State Institute of Economics and Management (vul. Striletska, 1, Chernihiv, 14033, Ukraine)

E-mail: olga_dorofeeva_77@mail.ru